

Bijlage 1. Inbreuken en strafbepalingen waarop een beroep kan gedaan worden op het vlak van eergerelateerd geweld

Inleidende opmerkingen:

- Een fenomeen dat valt onder het begrip “eergerelateerd geweld” kan in hoofddeorde tot uiting komen door gedragingen die op zich geen strafrechtelijke inbreuk vormen;
- Deze lijst wil zo exhaustief mogelijk zijn, ook al wordt er geen volledigheid nagestreefd.

1. Inbreuken

Specifieke strafbaarstellingen

Vrouwelijke genitale verminkingen – artikel 409 van het Strafwetboek

Gedwongen huwelijk en gedwongen samenwoning – artikelen 391sexies e.v. van het Strafwetboek

Inbreuken op de fysieke integriteit

Doodslag en moord – artikelen 393 en 394 van het Strafwetboek

Slagen en verwondingen – artikelen 398 e.v. van het Strafwetboek

Wederrechtelijke en willekeurige vrijheidsberoving – artikelen 434 e.v. van het Strafwetboek

Foltering, onmenselijke en ontorende behandeling – artikelen 417bis, 417ter en 417quater van het Strafwetboek

Mensenhandel – artikelen 433quinquies e.v. van het Strafwetboek

Inbreuken op de psychische integriteit

Belaging – artikel 442bis van het Strafwetboek

Bedreigingen – artikelen 327 e.v. van het Strafwetboek

Aanranding van de eer of de goede naam van personen – artikelen 443-444 van het Strafwetboek

Seksisme – wet van 22 mei 2014 ter bestrijding van seksisme in de openbare ruimte

Inbreuken verbondenaan de goede zeden/de openbare zedelijkheid/de orde der familie

Aanranding van de eerbaarheid en verkrachting – artikelen 372-377bis van het Strafwetboek

Gedwongen vruchtafdrijving – artikelen 348-352 van het Strafwetboek

Inbreuken verbondenaan de minderjarigheid of kwetsbaarheid van personen

Aantasting van de persoon van de minderjarigen, van kwetsbare personen en van het gezin – artikelen 423-433bis van het Strafwetboek

Verlating van familie – artikel 391bis van het Strafwetboek

Misbruik van de zwakke toestand van personen – artikel 442quater van het Strafwetboek

Schuldig verzuim – artikelen 422bis-422quater van het Strafwetboek

Andere mogelijke inbreuken

Afsluiten van een religieus huwelijk vóór een burgerlijk huwelijk – artikel 267 van het Strafwetboek

Schending van het briefgeheim en het geheim van de privécommunicatie – artikelen 314bis en 460 van het Strafwetboek

Onwettige uitoefening van de geneeskunde – koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967

2. Verzwarende omstandigheden

2.1. Verzwarende omstandigheden verbonden aan het bestaan van discriminatie

Aan de hand van de drie wetten op de discriminatie van 10 mei 2007 werden voor sommige misdrijven verzwarende omstandigheden ingevoerd wanneer ze met één van de in deze wetten bedoelde motieven gepleegd werden.

Volgende motieven zullen wellicht het vaakst een rol spelen in het kader van eengerelateerd geweld: geslacht, ras, seksuele geaardheid, religieuze of filosofische overtuiging, handicap enz.

Deze verzwarende omstandigheid bestaat voor volgende inbreuken:

- Aanranding van de eerbaarheid en verkrachting – artikel 377bis van het Strafwetboek
- Opzettelijke slagen of verwondingen – artikel 405ter van het Strafwetboek
- Schuldig verzuim – artikel 422quater van het Strafwetboek
- Wederrechtelijke en willekeurige vrijheidsberovingaanhouding – artikel 438bis van het Strafwetboek
- Belaging – artikel 442ter van het Strafwetboek
- Aanranding van de eer of de goede naam van personen – artikel 453bis van het Strafwetboek

2.2. Verzwarende omstandigheden verbonden aan de situatie van het slachtoffer of aan de familiale of relationele context

a. Aanranding van de eerbaarheid of verkrachting:

- Verzwarende omstandigheden verbonden aan de minderjarigheid of kwetsbaarheid van het slachtoffer – artikelen 375 en 376 van het Strafwetboek
- Verzwarende omstandigheid verbonden aan de familiale of relationele band tussen het slachtoffer en de dader – artikel 377 van het Strafwetboek

b. Opzettelijke slagen of verwondingen:

- Verzwarende omstandigheden verbonden aan de minderjarigheid of kwetsbaarheid van het slachtoffer – artikelen 405bis en 405ter van het Strafwetboek
- Verzwarende omstandigheid verbonden aan de familiale of relationele band tussen het slachtoffer en de dader – artikelen 405ter en 410 van het Strafwetboek

c. Vrouwelijke genitale verminkingen:

- Verzwarende omstandigheid verbonden aan de minderjarigheid van het slachtoffer – artikel 409, §2 van het Strafwetboek
- Verzwarende omstandigheid verbonden aan de familiale of relationele band tussen het slachtoffer en de dader, indien het slachtoffer minderjarig is of niet bij machte is om in zijn onderhoud te voorzien – artikel 409, §5 van het Strafwetboek

d. Schuldig verzuim:

- Verzwarende omstandigheden verbonden aan de minderjarigheid of kwetsbaarheid van het slachtoffer – artikel 422bis, lid 2 van het Strafwetboek

e. Belaging:

- Verzwarende omstandigheid verbonden aan de kwetsbaarheid van het slachtoffer – artikel 442bis, lid 2 van het Strafwetboek

f. Mensenhandel:

- Verzwarende omstandigheid verbonden aan het gezag dat door de dader over het slachtoffer wordt uitgeoefend – artikel 433sexies van het Strafwetboek

- Verzwarende omstandigheid verbonden aan de minderjarigheid of kwetsbaarheid van het slachtoffer – artikel 433septies van het Strafwetboek

2.3. Verzwarende omstandigheden verbonden aan de gevolgen van de gepleegde inbreuken

In de wet is een mechanisme vastgelegd voor verzwarende omstandigheden verbonden aan de fysieke gevolgen voor het slachtoffer van de gepleegde inbreuken. De voornaamste ervan zijn:

a. Opzettelijke slagen en verwondingen: een ziekte of ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan 4 maanden, het volledig verlies van het gebruik van een orgaan, een zware verminking – artikelen 399 en 400 van het Strafwetboek;

b. Vrouwelijke genitale verminkingen: een ongeneeslijk lijkende ziekte, ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan 4 maanden of de dood – artikel 409, §3 en §4 van het Strafwetboek.

c. Mensenhandel : een ongeneeslijk lijkende ziekte, ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan 4 maanden, het volledig verlies van een orgaan, een zware verminking – artikel 433septies van het Strafwetboek

3. Eventueel collectief karakter van de inbreuk

Dergelijke inbreuken kunnen benaderd worden vanuit het oogpunt van:

- de inbreuk “vereniging van misdadigers” – artikel 322 van het Strafwetboek;
- de inbreuken verbonden aan het bestaan van een criminele organisatie – artikel 324bis van het Strafwetboek;
- het niet-bijstaan van personen in gevaar – artikel 422bis van het Strafwetboek;
- de klassieke gevallen van strafbare deelneming – artikelen 66 tot 69 van het Strafwetboek (met inbegrip van de strafbare deelneming door onthouding – Cass., 2 september 2009, www.juridat.be).

e persoon die eender welke vorm van vrouwelijke genitale verminking uitvoert, vergemakkelijkt of bevordert, wordt bovendien op grond van artikel 409 van het Strafwetboek gestraft als dader van de inbreuk.

4. Elementen van strafprocesrecht

4.1. Extraterritorialiteit

De inbreuken kunnen volledig of gedeeltelijk in het buitenland plaatsgevonden hebben. Er wordt bijgevolg verwezen naar de artikelen 6 tot 14 van de Voorafgaande Titel en in het bijzonder naar de artikelen 10ter en 12 van het Wetboek van Strafvordering, waarin wordt vermeld dat:

- de Belgische rechtbanken bevoegd zijn in het geval van een in het buitenland uitgevoerde vrouwelijke genitale verminking ten aanzien van een minderjarige (artikel 10ter waarin wordt verwezen naar artikel 409 van het Strafwetboek);
- de Belgische rechtbanken bevoegd zijn in het geval van een in het buitenland geregeld gedwongen huwelijk of wettelijke samenwoning als er sprake is van geweld of bedreigingen op het Belgisch grondgebied, of in het geval van een in België geregeld gedwongen huwelijk of wettelijke samenwoning als er in het buitenland geweld werd gepleegd of bedreigingen werden geuit.
- de Belgische rechtbanken bevoegd zijn voor feiten van mensenhandel die in het buitenland werden gepleegd (artikel 10ter waarin wordt verwezen naar de artikelen 433quinquies tot octies van het Strafwetboek)

4.2. Verjaring

Voor een bepaald aantal misdrijven gepleegd op minderjarigen is de verjaringstermijn op 15 jaar gebracht en begint deze pas te lopen vanaf de dag waarop het slachtoffer de leeftijd van achttien jaar bereikt (artikelen 21 en 21bis van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering).